

ANAHTARLIK ve KALEM BİÇİMLİ ATEŞLİ SİLAHLAR: ÜÇ OLGU

Pen and key holder guns: Three cases

Rıza YILMAZ¹, İsmail BİRİNCİOĞLU², Ercan ARSLAN¹, Kirman YOLCU¹,
Celal BÜTÜN¹

Yılmaz R, Birinciöğlü İ, Arslan E, Yolcu K, Bütün C. Anahtarlık ve kalem biçimli ateşli silahlar: Üç olgu.
Adli Tıp Bülteni, 2004; 9 (1): 25-29.

ÖZET

Ateşli silahlar tüm dünyada yaygın olarak kullanılmaya başlandıktan sonra yaralanma ve ölüm nedenleri arasında önemli yer tutmaktadırlar. Ateşli silahlar kısa namlulu ve uzun namlulu silahlar olarak ikiye ayrılmakla birlikte zamanımızda teknolojinin gelişmesine paralel olarak kolay taşınabilirliği yanında kolay kullanılabilirliği, gizlenebilmeleri ve tespitinin güçlüğü nedeniyle her türlü silahın genellikle küçük boyutta olanı tercih edilmektedir. Her üç olgumuzda bahsedilen anahtarlık ve kalem şeklindeki ateşli silahlar 6136 sayılı yasa kapsamında değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Ateşli silah, anahtarlık ve kalem şeklinde silah

SUMMARY

After firearms have been started to be used extensively all around the world, they become important within the causes of deaths and injuries. Firearms are classified in two as short and long barrel firearms. In parallelity to technological advances, firearms with small dimensions are preferred since they are easy to carry, easy to use, easy to hide and difficult to determine. Pen and key holder guns mentioned in all over three cases are considered in the scope of act 6136.

Key words: firearms, pen and key holder guns.

GİRİŞ ve AMAÇ

Ateşli silahlar tüm dünyada yaygın olarak kullanıldığı için yaralanma ve ölüm nedenleri arasında önemli bir yer tutmaktadır. Ateşli silahlarla ilgili her türlü kriminal

olayın aydınlatılmasında çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Ateşli silahların değerlendirilmesinde; silahların yapısı ve ateşleme mekanizması önemlidir(1-5).

I. Ateşli Silahların Yapısı:

Genellikle bir ateşli silah; namlu, ateşleyici mekanizma (iğne, horoz,tetik), mermi yatağı, kabza ve şarjörden oluşur. Ateşli silahların çalışma şekli genellikle birbirine benzer. Ateşli silah doldurulur, atışa hazır hale getirmek için sürgüsü çekilip bırakıldıktan sonra tetiğe basınç yapıldığında ateşlenir. Kurma işlemi irca yayının sıkıştırılarak ateşleme iğnesi veya horozun geriye çekilmesiyle yapılır. Geriye çekilen ateşleme iğnesini bu pozisyonda tutan pim, tetiğin çekilmesiyle ateşleme iğnesini ve irca yayını serbest bırakır. Mermi tablasındaki kapsüle çarpan ateşleme iğnesi, kapsülün ateşlenmesini sağlar. Meydana gelen kıvılcım, kıvılcım deliğinden baruta ulaşır ve barutu ateşler. Barut tutuşarak hızla yanar. Bu, sıcak gazların oluşmasını, çok yüksek bir basınç altında sıkışmasına neden olur. Sıkışan gazların basıncı optimum değere ulaştığında mermi çekirdeğini kovan- dan ayırır ve hızla dışarı iter(3, 4, 6- 8).

Namlu ucundan çıkan mermi çekirdeğinin o andaki hızı “namlu çıkış hızı” olarak ifade edilir. Bu hız barut miktarına, yapısına, mermi çekirdeğinin uygunluk derecesine, barutun yanma kalitesine bağlıdır. Ateşli silahların etkisini artırmak için ateşleme sistemi, namlu boyu ve çap farkı olan silahlar üretilmektedir(3, 9-11).

1 Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, İstanbul.

2 KTÜ Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Trabzon

Geliş tarihi: 09.11.2004 Düzeltme tarihi: 17.11.2004 Kabul tarihi: 15.03.2005

II. Ateşli Silah Türleri:

I. Kısa Namlulu Silahlar (Tabancalar):

Başlangıçtan beri tabancalar kendini savunma maksatlı küçük silâhlar olarak tasarlanmıştır. Tabancaların diğer silâhlara göre avantajı küçük ebatta, hafif olması ve bu nedenle kolay taşınabilir ve saklanabilir olmasıdır. Kullanım kolaylığı açısından değişik ebat ve şekillerde birçok tabanca çeşidi geliştirilmiştir(12).

2. Uzun Namlulu Silahlar (Tüfekler):

Tabancalardan farkları namlularının daha uzun olması ve kundak (dipçik) bulundurmalarıdır. Daha ağır ve büyük olduklarından taşınmaları ve gizlemeleri zordur. Ancak mermileri çok daha güçlüdür. Namlu, mekanizma, el kundağı ve dipçik olmak üzere 4 ana parçadan oluşurlar. Mekanizma ateşlemeyi ve boş kovanın dışarı atılmasını sağlayan bölümdür(1, 9, 10, 13).

III. Ateşli Silah Mermi Kısımları:

Ateşli silah yaralanmalarında; atış mesafesi, atış yönü ve atış yapan kişinin ve silahın belirlenmesi gibi soruların cevaplanabilmesi için silahın ateşlenmesiyle çevreye yayılan artıkların araştırılması büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle ateşli silahların ve bunların mermilerinin yapısının bilinmesi gerekmektedir. Bir ateşli silah mermisi çekirdek, kovan, barut, kapsül gibi parçalardan oluşur(12-14).

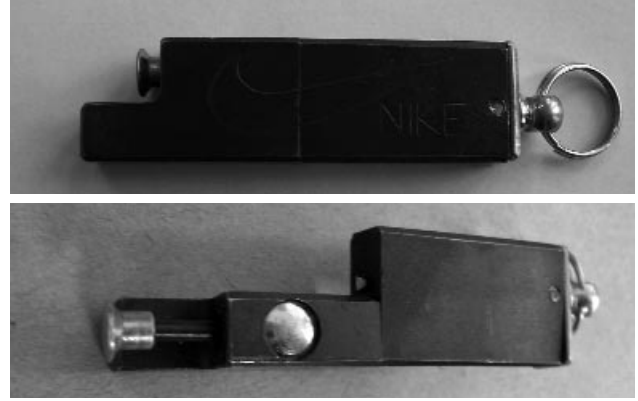
Kamufle edilmek amacıyla küçültülerek, günlük olarak kullanılan ve cepte taşınabilen eşyalara benzetilen küçük silahların sayısının gittikçe arttığı, yakın mesafeli, korumasız durumlarda suikast amacıyla kullanılabilceği göz önüne alındığında; bu duruma dikkat çekmek amacıyla Adli Tıp Kurumu Fizik İhtisas Dairesi'ne gelen üç olgudan yararlanılarak bu durum vurgulanmaya çalışılmıştır.

Olgu 1. Çakmak Şeklindeki Silah

7 x 1,9 x 0,9 cm boyutunda tutturulmuş iki parça halinde ve parçaları birbirine sol tarafından bağlantılı, iki parçadan biri de yivsiz namlu ile ateşleme iğnesini kurmaya yarayan mekanizma, diğerinde ateşleme yayı, ateşleme iğnesi ile kurulu olan ateşleme iğnesini harekete geçiren tetik vazifesi yapan düğmesi olan anahtarlık görünümünde ateşli silah (Resim 1, 2).

Silahın çalışma mekanizması

Yukarıda tarifi yapılan görünüşte tek parça halinde ve anahtarlık şeklinde olan ateşli silah, ateşleme iğnesini kurmak için namlusu yanındaki düğmeye basılıp tek

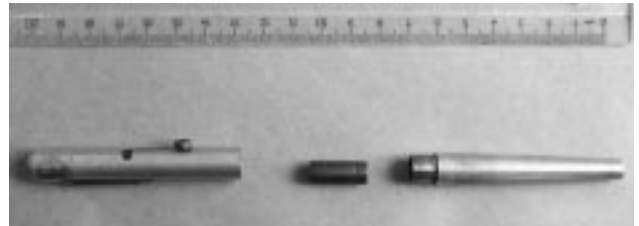

Resim 1,2: Anahtarlık Silah

olan parça, orta yerinden sağa doğru çevrildiğinde, alt bölümünde namlusu bulunan parçaya 22 kalibre çevresel vuruşlu mermi yerleştirilip açılış yönüne ters tarafa çevrildiğinde ayrılan parça, yine eski yerine getirilmiş olur. Daha sonra tetik vazifesi yapan düğmeye basılarak kurulu olan ateşleme iğnesi düşürülerek namludaki mermi patlatılır.

Olgu 2. Kalem Şeklindeki Silah (1)

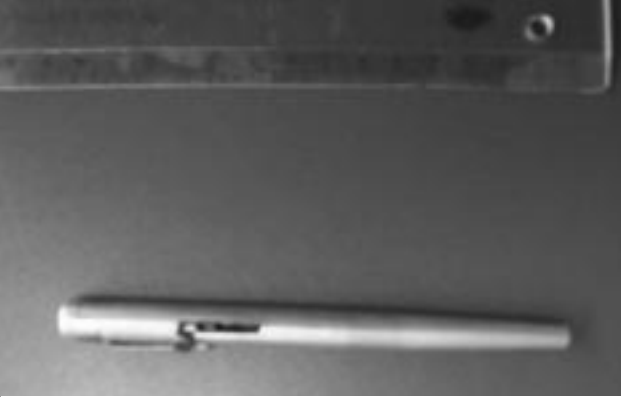
13,5 x 1,1 x 1,1 cm boyutunda, 22 kalibre mermi atabilen, iki parçadan oluşan ve parçaları birbirine vidalanarak monte edilebilen ateşli silah. Alt parçada ve namlunun içine sığabilecek şekilde 1,9 cm uzunluğunda 0,8 cm çapında mermi yatağı vazifesini yapan aparat, üst parçada el yardımıyla geriye çekilip bırakılan yay ve pim yardımıyla mermi yatağındaki merminin kapsülüne darbe yapabilmeye mekanizması (ateşleme yayı ve ateşleme iğnesi) bulunan kalem görünümünde, yivsiz tabanca(Resim 3, 4).

Resim 3: Kalem Silah

Silahın çalışma mekanizması

İlk önce birbirine vidalanarak monte edilmiş iki parça açılır. Namlu görevi gören alt parçanın içinde kolayca takılıp çıkartılabilen mermi yatağı vazifesi yapan aparat, namlu içindeki bölümden çıkartılır ve içine çapına uygun (22 kalibre) mermi yerleştirildikten sonra tekrar namlu içindeki bölümüne takılır. Daha sonra ateşleme mekanizmasının bulunduğu üst parça namlu görevi gö-

Resim 4: Kalem Silah

ren alt parçaya vidalanarak monte edilir. Üst parçada bulunan mekanizma, el yardımıyla geriye doğru çekilerek ateş etmeye hazır hale getirebilmek için kurulur. Yine el yardımıyla geriye doğru çekilen mekanizma, ileri doğru bırakıldığında mekanizma içinde bulunan pim, mermi yatağına yerleştirilmiş merminin kapsülüne darbe yaparak patlamasına neden olur.

Olgu 3. Kalem Şeklindeki Silah (2)

12 x 1,1 x 1,1 cm boyutunda, 22 kalibre mermi atabilen gövdesi iki parçalı ve parçalar birbirine vidalanarak monte edilebilen ateşli silah. Parçalardan biri namlu vazifesi yaparken diğer parça ise el ile geriye çekilip bırakıldığında yayı ve pim vasıtasıyla ileri doğru darbe yapan kendine özgü ateşleme tertibatına sahip, namlusu yivsiz olan, kalem görünümündeki tabanca (Resim 5, 6).

Silahın çalışma mekanizması

Birbirine vidalanarak monte edilen iki parçalı gövdesi ters tarafa çevrilerek birbirinden ayırdıktan sonra yivsiz olan ve namlu görevi gören alt parçasının üst kısmına (mermi yatağı) 22 kalibre çevresel vuruşlu mermi yerleştirilir, daha sonra bu parçalar birbirine vidalanır. Birbirine monte edilen ve yay ile pim vasıtasıyla çekilip bırakılarak kendine özgü ateşleme tertibatına sahip olan gövdenin üst kısmındaki mekanizma el yardımıyla geriye doğru çekildiğinde mekanizma içindeki pim de (ateşleme iğne yayı ile ateşleme iğnesi) geriye doğru çekilmiş olur. Böylece yine el yardımıyla ileri doğru bırakılan mekanizma içindeki yay ile pim de ileri doğru bırakılmış olur. Sonuç olarak pim, gövdenin alt kısmındaki namlu vazifesi yapan ve mermi yatağına yerleştirilmiş olan 22 kalibre merminin kapsülüne darbe yaparak patlamasına neden olur.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Şiddet uygulamada kullanılan farklı tipte silahlar vardır. Kanunlara uygun olarak üretilen silahların yanında, fabrikasyon üretimi olmayan el yapımı silahlar da vardır. Suç işlemede kullanılan silahlar, ülkeden ülkeye bazı farklılıklar göstermesine rağmen tüm ülkelerde genel özellikleri itibarıyla benzerdir. Türkiye’de kriminal suçlarda çeşitli silah tipleri kullanılmaktadır(15).

Ateşli silahlar 6136 sayılı kanun kapsamında değerlendirilmekte ve bu kanuna girip girmediği ayrıca vahamet arz edip etmediği yönlerinden incelenmektedir. 6136 sayılı kanuna giren silahların tanımı kanunda açıkça belirtilmiş ayrıca saklanması ve taşınması izne (ruhsata) bağlanmıştır(16).

Öte yandan saklama ve taşınmalarının kolaylığı bakımından her türlü silahın genellikle küçük boyutlu olanı tercih edildiğinden, örneğin ateşsiz silahlardan döner bıçağı, saldırma, pala yerine susta mandallı ve susta kilidi kabzanın değişik yerlerinde olan sustalı çakı; ateşli silahlardan da standart ölçülerdeki av tüfekleri namlu boyu ve dipçiği kesilerek kısaltılmış ateşli silahlar, hatta normal boyutlu tabancaların yerine de olgularda bahsedilen (anahtarlık, kalem) gibi şekli değiştirilmiş küçük silahlar saldırı ve savunmada kullanılmak üzere hazırlandıkları için, özellikleri değiştirilmiş av tüfekleri gibi 6136 sayılı yasa kapsamında değerlendirilmektedirler(17).

Yakın temasta yaralama ve öldürme amacıyla kullanılan bahsettiğimiz olgulardaki gibi silahlar, yivsiz silahlardan olan av tüfekleri ile karşılaştırıldıklarında; av tüfekleri ucuz, yasal olarak kolay elde edilebilen ve 6136 sayılı kanuna girmeyen silahlardandır. Genellikle av tüfekleri uzaktan yaralama amacıyla kendi cephanesi olan saçma kullanılmasının yanında; çivi, vida, mısır ve yulafın da kullanıldığı bildirilmiştir(18,19).

Ateşli silahlarda namlu içerisinde bulunan yiv ve setler, mermi çekirdeğinin havada takla atmadan, kendi ekseri etrafında burğu gibi dönerek gitmesini, hedefe çekirdeğin uç kısmının vurmasını sağlar. Hedefin belli bir uzaklıkta olduğu durumlarda bu önemlidir. Her üç olgumuzda da silahların yivsiz olduğu tespit edilmiştir. Bu tip silahlar yakın temas durumlarda kullanıldığı için yivsiz olarak imal edilmektedirler(1,17).

Ateşli silahların parçalarından biri olan mermiler, gömlekle ve çevresel vuruşlu olarak iki şekilde imal edilirler. Çevresel vuruşlu mermiler, çarptıkları zemine yumuşak yapıları nedeniyle yayılırlar, bu nedenle canlılar

Resim 5,6: Kalem Silah

üzerinde yüksek tahribat yaparlar. Her üç olgudaki silahlar 22 kalibrelik çevresel vuruşlu mermiler atmaktadırlar. Olgularımızdaki gibi silahlar, kalabalık ortamlarda kullanıldıklarında; silahı kimin kullandığı ve atışın nereden yapıldığı çoğunlukla belirlenemediğinden yakın mesafeli, korumasız durumlarda suikast amacıyla kullanılabilirler(1).

Her üç olgumuzda da tarif edilen ateşli silahlarda olduğu gibi cep telefonu, kredi kartı, çakmak, kalem, anahtarlık ve benzeri gibi günlük işlerimizde sıklıkla başka amaçlar için kullanılan materyaller ateşli silaha dönüştürülebileceği gibi görünüşleri bu materyallere uygun ateşli silahların da imal edilmesi mümkündür(20).

Hartshorne ve arkadaşlarının bir olgu sunumunda kalem şeklinde bir silah ile nadir olarak meydana gelmiş kaza sonucu bir ölüm bildirilmiştir. Bu tip olgularda atıpkı giriş yarası oluşacağından güvenlik güçlerinin yanında adli tıp ve patoloji uzmanlarının da ateşli silah giriş deliği açısından uyarılmaları gerekmektedir (21).

Book ve arkadaşlarının da bir olgu sunumunda el yapımı bir ateşli silah ile nadir olarak meydana gelen bir yaralanma bildirilmiştir. Beyinde meydana gelen bu yaralanmada hasta şuur kaybı getirilmiş, cerrahlar silah özellikleri nedeniyle uyarılmış çünkü bu silahın düşük hızı nedeniyle hastanın hayatı beyin yapıları korunarak oksipital lobda kalan kurşun operasyon ile çıkartılmış ve kişi iyi bir prognoz göstererek taburcu olmuştur (22).

Olgularımız, ateşli silahlardan olan köstebek ile karşılaştırıldığında; Kemirici hayvanlara karşı tuzak olarak kullanılması amacıyla imal edilen köstebek silahlar, olgulardaki kalem veya anahtarlık biçimli silahlar gibi savunma, saldırı veya suikast amacıyla da kullanılabilir(17, 23).

Olgularımız, ateşli silah olmayan çivi ile karşılaştırıldığında; çivinin de silah olarak yaralama ve intihar gibi ölüm olaylarında kullanılması nadir de olsa bildirilmiştir(24).

Sonuç olarak kamufle edilmek amacıyla küçültülerek, günlük olarak kullanılan ve cepte yada elde taşınan eşyalara benzetilen silahlar; genellikle orijini cinayet olan olgularda kullanılmaları, kontrol ve güvenlik amaçlı denetimlerde dikkatten kaçabilmeleri, kayıt dışı olmaları, olay sonrası atış mesafesi tayini ve silahın tanımlanmasında zorluk yaşanması nedenlerinden dolayı önem arz etmektedirler. Bu tip silahların da olabileceği hatırdan çıkarılmaksızın gerekli önlemler alınmalıdır. Kontrollerde kullanılan X-ray cihazlarının duyarlılığının artırılması ve bu tip silahların güvenlik amacıyla alıkonulması bu önlemlere örnek olarak verilebilir.

KAYNAKLAR

1. Üner.B, Ağır.G, Koç.S. Ateşli Silahlar ve Balistiğin Tarihçesi. II.Adli Bilimler Sempozyumu (Balistik) Kitabı. Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 1998:133-141.
2. Yüce F. Çeşitli Av Tüfeği ve Fişeklerle Yapılan Atışlarda Hedefte Görülen Namlu Ürün Artıklarına Göre Atış Mesafesinin belirlenmesi. Uzmanlık Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Sivas, 1997:1-10.
3. Kulusayın Ö. K. Ateşli Silahların Kafatasında oluşturduğu Lezyonların Adli Tıptaki Yeri ve Önemi: İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı Doçentlik Tezi, İstanbul, 1982:6-47.
4. Hancı.İ.H.Adli Tıp ve Adli Bilimler. Seçkin Yayınları. Ankara, 2002:71-154.
5. Arslan M. Av Tüfeklerinde Atış Mesafesi Tayini. Adli Tıp Kurumu Uzmanlık Tezi, İstanbul, 2002.
6. Berg.S.O. The Forensic Ballistics. Tedechi. C.G.Eckert. W.C,Tedechi. L.C.Laboratory. Forensic Medicine, Philadelphia, 1977:526-569.
7. Fatteh A. Medicolegal Investigation of Gunshot Wounds. J.B. Lippincott Company Philadelphia, 1976:1-110.
8. Gordon I, Shapiro H. A, Berson S.D. Forensic Medicine A Guide to Principles. Third Edition 1988:341- 56.

9. Di Maio VJM. Gunshot Wounds. Practical Aspects of Firearms, Ballistics and Forensic Techniques. Elsevier Science. NewYork, 1985.
10. Kaya M. Silah Bilgisi ve Atış, Bilim Yayıncılık, Ankara, 1995:11-12.
11. Çetin G., Yorulmaz C. Ateşli Silah Yaraları. Sosyal Z. Çakalır C. Adli Tıp Kitabı İstanbul Üniversitesi Tıp Kitapevi Yayınları, İstanbul, 1999: 561-586.
12. Kar H. Ateşli Silah Yaralarında Karboksihemoglobin Analizi. Adli Tıp Kurumu Uzmanlık Tezi, İstanbul, 2002.
13. Gök Ş. Adli Tıp 6.Baskı. Filiz Kitapevi, İstanbul, 1991:197-230.
14. Çerkezoğlu A. Sodyum Rodizonat Testi: Giysilerdeki Atış Artıklarından Atış Mesafesi Tayini. Adli Tıp Kurumu Uzmanlık Tezi, İstanbul, 1995.
15. Uner HB, Gokdogan MR, Cakan H. Some samples of weapons and instruments used as weapon in criminal offenses in Turkey. Forensic Sci Int. 2003;132(2):113-6.
16. Özdemir A. Yavuz M. Göktepe F. Candemir E. Silah ve Atış. Silahlarla İlgili Hukuki Düzenlemeler, Başkent Klşe Matbaacılık, Ankara, 1999: 21-30.
17. Üner HB. Kurtas Ö. Koç S. Alkan N. Batuk G. Kısa Namlulu Yivsiz Ateşli Silahlar. ATUD II. Adli Bilimler Sempozyumu Balistik. Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir; 124-28.
18. Üner H.B, Koç S, Kurtas Ö, Biçer Ü. Oats and Corns Used as Pellets, in Proceedings of the XIIth Congress of the International Academy of Legal Medicine. Dublin, Ireland. 1997.
19. Üner H.B, Koç S, Kurtas Ö, Biçer Ü. Saçma Olarak Arpa-Buğday Kullanımı; Bir Olgu Sunumu. II.Adli Bilimler Sempozyumu (Balistik) Kitabı. Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 1998.
20. <http://www.sabah.com.tr/dun00.html> erişim tarihi 07.10.04.
21. Hartshorne NJ, Reay DT, Harruff RC. Accidental firearm fatality involving a hand-crafted pen gun. Case report. Am J Forensic Med Pathol. 1997;18(1):92-5.
22. Book RG, Botha JB. Zulu Zip-Guns and an Unusual Murder. Am J Forensic Med Pathol. 1994;15(4):319-24.
23. Uner HB, Gürpınar SS, Çakır I. Mole Gun- an Unusual Firearm, a case note. Forensic Science International 2001;118: 83-85.
24. Opeskin K, Cordner S. Nail-gun suicide. Am J Forensic Med Pathol. 1990;11(4):282-4.

İletişim adresi:

Uz.Dr. Rıza Yılmaz

Adli Tıp Kurumu, Esekapi-İstanbul.

Tel: 0212 587 70 00-259

E-posta: rzyilmz@yahoo.com